

ТЕМА: “АПЛІКАЦІЯ В СТАРШОМУ ДОШКІЛЬНОМУ ВІЦІ.”

План:

- 1 Завдання навчання аплікації в старшому дошкільному віці.
- 2 Навчання раціональним способам вирізування.
- 3 Методи та прийоми навчання.

У дітей 6 року життя вже сформований запас знань про навколишню дійсність, під впливом спостережень, ігор формується знання та уявлення про колір, форму, величину та інші якості предмета. Діти володіють різними зображувальними вміннями та технічними прийомами вирізування.

Руки рук більш впевненні та чіткі чим і визначені більш складні завдання навчання.

В процесі занять аплікацією діти закріплюють знання про форму предметів. Вчать розрізняти квадрат, прямокутник по їх основним ознакам, визначати та правильно називати коло, овал, трикутник. Дітей вчать не тільки уточнювати знання про колір предметів, а й диференціювати кольори, виділяючи яскраві, світлі, темні. Вирішення цього завдання дозволяє зробити аплікацію більш виразною, збагатити колорит, розширити кольорову культуру сприймання. В аплікації дітям легше порівнювати фігури за величиною та закріпити поняття : високий- низький, широкий- вузький, тонкий- товстий, довгий- короткий.

На початку року закріплюються вміння та навички, які отримали діти в попередній групі. Продовжується навчання дітей прийомам вирізування. При цьому не тільки відпрацьовуються але й закріплюються прийоми, яким діти оволоділи в середній групі. Велика увага надається вирізуванню округлих форм тому, що ці навички були сформовані недостатньо, але й формуються нові, більш складні й раціональні. Потрібно враховувати зображувальні можливості дітей та володіння технікою вирізування, щоб на основі попереднього досвіду навчати новим знанням та вмінням.

Основний зміст робіт в цій групі – предметне зображення, яке засноване на принципі площинного конструювання. На початку року закріплюють уміння вирізувати округлі форми: осінні листя, овочі, фрукти, гриби, квіти, курчата...

Використовують такі види занять:

- а) предметна
- б) сюжетна
- в) декоративна аплікація

До Новорічного свята можна запропонувати виготовити прикраси для ялинки, групи тощо, до різних свят виготовити поздоровчі листівки. На таких заняттях необхідно сказати дітям, щоб вони виконували те, що їм найбільше запам'яталось. Діти можуть виконувати колективні роботи різноманітного змісту: великий килим з квітами та казковими птахами, улюблені іграшки, лісова галявина тощо.

В цій групі вводиться пейзажна аплікація. Сакуліна рекомендує підводити дітей до сюжетно-пейзажної аплікації та вчать передавати перспективу в аплікаціях. Для цього вихователь готує аркуші паперу великих розмірів.

По верхньому краю смужки землі наклеюють маленькі деревця, будинки, а сам сюжет розкривають посередині більшим зображенням. Для цього з дітьми проводяться спостереження, розглядання репродукцій картин. Широко використовується в пейзажній аплікації спосіб обривання країв паперу, де предмет набуває ніби пухнастого вигляду.

Дітей навчають планувати послідовність своєї роботи: спочатку вибирають сюжет, створюють ескіз, добирають папір, фон, вирізують зображення, розміщують його на тлі і наклеюють. Спочатку викладають загальне тло – небо, земля, потім передають предмети переднього та заднього плану.

Крім цього діти виконують роботу по задуму, вчать самостійно вирішувати завдання. Вихователь загострює увагу на те, щоб діти зобразили те, що найбільш сподобалось, чи запам'яталось.

Декоративна аплікація набуває прикладного характеру: прикрашають аплікаціями вироби з паперу, виготовляють поздоровчі листівки. Для роботи діти одержують комплекти кольорового паперу.

В декоративній аплікації діти викладають декоративні візерунки на смужці, квадраті, багатокутнику, розеті, крузі. Варіанти заповнення цих форм можуть бути різними. Кольори підбирають самостійно, ширше використовують відтінки. Та основне завдання в старшій групі – оволодіння більш раціональними способами вирізування:

- вирізування з аркушу паперу складеного вдвоє;
- вирізування з аркушу паперу складеного гармошкою;
- вирізування з аркушу паперу складеного в декілька разів;
- обривання країв паперу.

Найбільш складним прийомом являється навчання прийомам вирізування симетричних форм, так як дітям складно уявити кінцевий результат, вирізаючи лише частину предмета.

Вирізування з паперу **складеного вдвоє** приміняють для вирізування предметів симетричної форми (листя, квіти, ваза...). Цей вид розвиває у дітей вміння бачити половинне зображення предмета. Гусарова рекомендує при першому знайомстві намалювати контур предмета, поки діти не зрозуміють чому вирізають половину предмета, потім проводять тренувальні вправи “промалювання” пальцем контура предмета.

Спочатку вирізують форми простих предметів: листя (липа, береза, бузок), потім більш складної будови (каштан, клен, дуб), при вирізуванні квіткових форм беруть рослини які мають чіткі форми, елементарну будову. Спочатку беруть квіти в розрізі яких лежить чашоподібна форма (крокус, тюльпан, конвалія).

В декілька разів (по діагоналі), цей прийом використовують при вирізуванні предметів симетричної форми; але більш складної будови. Всі частини розташовані від центру (сніжинка, серветка, багатопелюсткова квітка). Аркуш квадратної форми складають по діагоналі 3-4 р.

“Гармошкою” – використовується, коли потрібно одержати багато однакових зображень (гирлянди, хороводи). Аркуш складається по ширині та, щоб зігнута частина відповідала ширині половині вирізуваної форми і згинів повинно бути стільки, скільки буде зображень. Треба пам’ятати, що форми повинні бути з’єднанні між собою, тому на місцях згину з однієї і другої сторони повинні залишатися недорізані місця, а на згинах вирізають половину предмета.

Обривання країв паперу: - цим прийомом легко передати особливості поверхні деяких предметів (сніг, хмари). Форма тут здійснюється на око без ножиць одними пальцями рук. Лівою рукою тримають заготовку, а правою великим та вказівним пальцями обривають папір по задуманій лінії

Даний прийом використовується тільки тоді, коли діти досконало володіють прийомами вирізування, раніше за програмою «Малюємо» він використовувався в підготовчій до школи групі, тому вихователі повинні підходити до використання даного прийому диференційовано.

Силуетне вирізування: - це вирізування на око. Навчати дітей цьому прийому слід в два етапи:

- 1) спочатку вирізують загальну форму,
- 2) по краю форми вирізують деталі, які характеризують предмет (плавники, хвіст, гребінь).

Дітей слід навчити правильно підбирати форму заготовки. Після вибору заготовки, ножицями потрібно намітити місця розташування основних частин фігури. Промалювання олівцем не рекомендується. В цій групі діти засвоюють ще один прийом. Але цей прийом раніше використовувався в підготовчій до школи групі, в старшій можна використовувати тоді коли діти досконало володіють прийомами вирізування

Вирізування фігур по контуру: - цей прийом вважається легким, це робота чисто механічна і якщо діти оволодіють цим прийомом раніше, ніж навчаться вирізувати використовуючи різноманітні прийоми вирізування, в них не буде бажання освоїти техніку вирізування на око. Тому контурному вирізуванню відводять менше часу, ніж силуетному. Контур краще давати тоді коли діти вже достатньо володіють ножицями і тоді коли потрібно вирізати фігури з точними формами (зірка, емблеми, національна символіка). Контур може малювати вихователь, або дітям можна дати трафарети (одяг для ляльки).

Роботу діти виконують як індивідуально, так і колективно.

Велике значення має натура. Натуру краще вибрати просту, з чітким виразним контуром, яскраву з невеликою кількістю деталей. Для цього можна використовувати пластмасові іграшки, виточені дерев'яні іграшки, м'ячі тощо. Зразки використовують тоді коли діти вперше знайомляться з предметом, але й тут краще надати дітям ініціативу в вирішенні підбору кольорів, розташування форм на папері. Рекомендується використовувати декілька зразків, щоб показати можливість різних варіантів композиції. Це виховує творчу ініціативу в виконанні завдань.

Велика увага як в повсякденному житті так і на заняттях надається обстеженню предметів. Потрібно надавати більше самостійності дітям, можна запропонувати дітям план аналізу та запитати про що потрібно розповісти розглядаючи предмет, якщо дитина затрудняється вихователь може запитати, що пропущено в процесі аналізу. Більше уваги надається порівнянню ознак та якості предметів, вмінню бачити різницю в величині. Пропорціях.

Під час силуетного вирізування -при обстеженні дитина повинна провести повний сенсорний аналіз предмета. Особливу увагу приділяють контурній лінії. Обстеження проводять справа наліво, тому що в цьому напрямку легше вирізувати, якщо обстеження проводити навпаки, то дитині прийдеться переосмислювати послідовність вирізування в зворотньому напрямку,

Наприклад: у зайця випукла округла спина, високі гострі вуха, закруглена мордочка, передні лапи витягнуті вперед, задні лапи товщі передніх, хвіст маленький, круглий.

Все обстеження проводять з чіткими словесними поясненнями. Потім вихователь рекомендує який підібрати папір, якого розміру, скільки потрібно відрізати від аркуша для якоїсь деталі.

Вихователь розповідає, що для яблука потрібно відрізати від жовтого аркуша квадрат, а від зеленого смужку, щоб її можна було скласти вдвоє, і вирізати листя.

Така попередня робота допоможе дітям визначити розміри частин предмету та привчить їх економно розходити папір. На перших заняттях вихователь нагадує, перевіряє як діти виконують вказівки, коли навички сформуються, діти будуть самостійно користуватися цим прийомом.

У дітей важливо розвивати більшу самостійність та догадку в знаходженні більш простих раціональних способів роботи. В одному випадку легше вирізати предмет в цілому, в іншому зіставити з частин (вікно в тролейбусі: вирізати прямокутник, зрізати кути, через все вікно наклеїти смужку, або зіставити зі смужок).

Демонструвати прийоми вирізування на кожному занятті не потрібно, краще частіше спиратися на досвід самих дітей, залучаючи їх до показу найбільш складних моментів роботи, до пояснення того як потрібно виконувати аплікацію, який прийом вирізування можна застосувати. В тому випадку коли дітей знайомлять з новим прийомом вирізування показ етапів та способів вирізування

здійснюється самим вихователем. Демонструючи прийоми вирізування симетричних форм, показ прийомів роботи необхідний. Під час обстеження предметів симетричної форми важливо акцентувати увагу дітей на обведення половини його контура, закриваючи іншу половину папером

В старшій групі вихователь висуває більш високі вимоги до якості робіт та вирішує більш складне завдання – перетворити ножиці з технічного інструменту в зображувальний.

Дітей вчать ніби “малювати” ножицями оволодіти навичками силуетного вирізування. Велика увага приділяється обстеженню предметів. Діти вчаться самостійно аналізувати без навідних запитань, можна запропонувати дітям план аналізу предмета. Більше уваги при обстеженні приділять на порівняння ознак предмета на їх якість, вчать помічати різницю по величині, пропорціях, удосконалюють формоутворюючі рухи.

При розгляданні предметів в ДПМ вчать помічати красу кольорових сполучень, гармонію форм, виразність композиції. Зразки в старшій групі використовують в тих випадках, коли потрібно показати кінцевий результат нової, складної роботи (звернути увагу на симетричність обох частин).

Широко використовують словесні методи навчання: запитання, вказівки, нагадування, крім цього вихователь направляє творчу активність дітей: як підібрати фон паперу, якими елементами прикрасити роботу. Вихователь більше стимулює індивідуальні та творчі можливості дітей.

Аналіз проводиться при активній участі всіх дітей. Потрібно звертати увагу дітей на виразність робіт, зображувальні особливості, на якість вирізування. Потрібно навчити дітей критично оцінювати свою роботу та роботи своїх товаришів. Можна запропонувати дітям покласти вдалі роботи біля червоного прапорця, а роботи де є помилки біля синього. Після чого діти колективно вияснюють чи правильною була самооцінка. До підведення підсумку заняття також добре залучати дітей навчаючи їх вмінню бачити загальні невдачі, знаходити помилки.